Nr. 9. Kraków, dnia 26 Lipca. Rok 1873.

ZDROJOWISKA

TYGODNIK KĄPIELOWY

WYDAWANY ZE WSPÓŁUDZIAŁEM LEKARZY ZDROJOWYCH

Drów: Blatteisa w Krynicy, Bośniackiego w Iwoniczu, Horodyńskiego w Karolowych-Warach, Ściborowskiego i Trembeckiego w Szczawnicy.

PRZEZ

Dra BOLESŁAWA LUTOSTAŃSKIEGO.

Wychodzi w **Sobotę**, w objętości najmniej arkusza, przez czas pory kąpielowej od dnia **1** Czerwca do **30** Września.

Bióro Administracyi
w Krakowie Mały Rynek nr. 431.

Listy, rękopisma i przesyłki pod adresem *Administracyi* lub też jednego ze współredaktorów.

Pieniądze na przedpłatę i ogłoszenia przesyłane być winny do **Administracyi** *franco*, najlepiej za przekazem pocztowym.

P r z e d p ł a t a

na pismo „*Zdrojowiska*“ (18 numerów) wynosi:
w Krakowie . . . Złr. **1** ct. **50**
z przesyłką pocztową „ **1** „ **75**
za granicą . . tal. **1** sgr. **10**
Numer pojedynczy kosztuje ct. **12**

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują w Krakowie: *Administracye „Zdrojowiska“, „Przeglądu Lekarskiego“, M. Dworski* w Rynku głównym, tudzież *wszystkie Zarządy zdrojowisk krajowych.*

W *Wiedniu* Haasenstein & Vogler Wallfischgasse, Oppelik, Wolzeile Nr. 22. Rudolf Mosse Seilerstätte 2. W *Berlinie, Monachium, Zürichu* i *St. Gallen* R. Mosse, München Windermachergasse 3. W *Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei Zürichu, St. Gallen, Genewie i Stutgardzie* Haasenstein & Vogler.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą za miejsce wiersza drobnego (petit) po **6** cent. oprócz **30** cent. opłaty stęplowej.

SZCZAWNICA W GALICYI.

napisał

Dr. Bolesław Lutostański.

(Ciąg dalszy).

Z otrzymanych wypadków rozbioru chemicznego wód szczawnickich okazuje się, że mogą być one porównane z najcelniejszemi wodami zagranicznemi tego samego rodzaju, a pod względem ilości składników znacznie je przewyższają, jakto widzieć można z następujących tablic i zestawień.

W jednym funcie = 7680 gr. zawiera gran.	Bilin (Czechy)	Fachingen (Hessya)	Fellathal quelle (Karynt.)	Geilnau (Nessau)	Gisshübel (Czechy) Zdrój Ottona	Gisshübel (Czechy) Zdrój nowy	Neuenahr (Pr. Nadreń.) Zdrój Augu.	Neuenahr (Pr. Nadreń.) Zdrój Maryi	Preblau (Karynt.)	Vichy (Grande-Grille)
Analityk . . .	Redtenbacker	Kastner	Gromadz.	Frasenius	Schneider		Mohr		Redtenbacher	Bauer
Ciepłota	9,5 R. 12° C.	8 R. 10° C.	7° R.	8°R. 10° C.	7,2 R.	8 R.	2527R.	31°R.	9,4 C.	35,7
Chlorku potasu	„	„	„	„	„	„	„	„	9,89	„
„ sodu	2,936	4,557	1,74	0,277	„	„	9,71	0,69	0,19	4,445
Siarkanu Potasowego	„	„	„	0,135	0,519	0,355	„	„	0,66	1,567
„ sodowego	„	0,137	3,89	0,065	0,376	0,987	0,58	0,76	„	0,904
Węglanu sodowego	23,107	17.002	24,96	5,754	6,830	4,314	5,99	5,62	15,55	29,207
„ litowego	0,144	0,001	„	„	0,004	0,0005	„	„	„	„
„ wapniowego	3,089	2,016	9,04	2,615	1,930	1,298	1,68	1,61	1,49	1,925
„ magnezyowego	1,009	1,546	0,80	1,830	1,350	0,852	1,77	2,68	0,35	0,271
„ żelazawego	0,080	0,080	„	0,213	0,339	0,019	0,04	„	8,03	„
„ manganawego	„	„	„	0,026	0,027	0,002	„	„	„	„
Kwasu krzemowego	0,244	0,261	„	0,190	0,455	0,522	0,17	0,19	0,59	0,492
Ogółem składników stałych	37,009	25,658	40,43	10,993	12,231	8,655	11,11	11,66	19,40	38,811
Kwasu węglowego wolnego	40,191	32,9	38	47	55,15	39,64	24,73	33,52	29	12,4
	Cali sześć.		Cali sześć.		Cali sześć.		Cali sześć.		Cali sześć.	

Porównywając skład wód szczawnickich, w którym połączenia kwasu węglowego z zasadami są obliczone jako węglany obojętne, z takim samym składem wymienionych w powyższej tablicy szczaw sodowych, cechujących się, jak wiadomo, ilością kwasu węglowego i dwuwęglanu sodowego w nich zawartego, przekonamy się, iż wody szczawnickie w szeregu szczaw sodowych zajmują następujące miejsca:

Co do ogólnej ilości części składowych.		Co do kwasu węglowego wolnego.		Co do węglanu sodowego.	
W jednym funcie wody = 7680 granów zawartych.					
	gr.		cali sześć.		gr.
Zdrój Magdaleny	77,111.	Gisshübel (zdrój Ottona)	55, 15.	Zdrój Magdaleny	32.428.
„ Józefy	57,806.	Geilnau	47.	Vichy	29,207.
Fellathal	40, 43.	Bilin	40,191.	Zdrój Józefiny	25,037.
Zdrój Szczepana	39,815.	Gisshübel (zdrój nowy)	39, 64.	Fellathal	24, 96.
Vichy (Grande-Grille)	38,811.	Fellathal	38.	Billin	23,107.
Zdrój Waleryi	38,764.	Zdrój Szczepana	33, 8.	Fachingen	17,002.
Bilin	38,009.	Fachingen	32, 9.	Zdrój Szczepana	16,468.
Fachingen	25,658.	Preblau	29.	Preblau	15, 55.
Preblau	19, 40.	Zdrój Józefiny	28, 09.	Zdrój Waleryi	15,535.
Gisshübel (zdrój Ottona)	12,231.	Neuenahr		Gisshübel (Zdrój Ottona)	6,830.
Neuenahr		(Zdrój Augusta)	24, 73.	Neuenahr	
(Zdrój Maryi)	11, 66.	„ Maryi)	22, 52.	(Zdrój Augusta	5, 99.
„ Augusta)	11, 11.	Zdrój Magdaleny	22, 82.	„ Maryi)	5, 62.
Geilnau	10,993.	Zdrój Waleryi	20, 38.	Geilnau	5,754.
Gisshübel (zdrój nowy)	8,655.	Vichy	12, 4.	Gisshübel (Zdrój nowy)	4,314.

Z tego zestawienia okazuje się, iż wodę szczawnicką ze zdroju Szczepana, jako najobfitszą w kwas węglowy, nie obfitą w chlorek sodu a zarazem zawierającą więcej węglanu sodowego od wielu alkalicznych szczaw, można uważać za przejście do czystych szczaw sodowych, najwięcej zbliżoną do wody fachingeńskiej, wskutek czego woda rzeczona może zastąpić rodzime szczawy zagraniczne na sprzedaż rozsyłane (*Fachingen, Preblau, Gisshübel, Geilnau*); te ostatnie po zmięszaniu jej z małą ilością wody kwasem węglowym nasyconej t. j. tak zwanej wody sodowej.

Ze względu na ilość węglanu sodowego, woda ze zdroju Jozefiny najwięcej się zbliża do zdrojów Vichy, atoli zawiera znacznie więcej chlorku sodu, bo 24.050 gran w funcie wody, kiedy taka sama ilość wody Vichy zawiera zaledwie 4,445 gran tej soli. Z tego powodu zdrój Szczepana, zawierając małą ilość soli kuchennej (15,102 gr.), więcej się już zbliża do wody Vichy, lubo znacznie mniej od niej zawiera dwuwęglanu sodowego.

Wody szczawnicka ze zdroju Szczepana może więc także w razie potrzeby zastąpić wodę Vichy, jeżeli ją ogrzejemy (24—35° C.) i dodamy na funt wody ze zdroju Szczepana 13—15 gr. dwuwęglanu sodowego. „Różnica w ilości dwuwęglanu sodowego, jak słusznie mówi J. Braun (System. Lehrbuch der Balneotherapie 1869 str. 391), traci swe pospolite znaczenie, jeżeli rozważymy, że bez żadnej szkody możemy rozpuścić 10—20 gr. dwuwęglanu sodowego w funcie wody obfitej w gaz kwasu węglowego, którą to sól obecny kwas węglowy utrzymuje w rozpuszczeniu w postaci dwuwęglanu. Zaiste obejść się można bez udziału osławionego „ducha zdrojowego“, jeżeli chcemy tak prosty przepis uskutecznić“. Ponieważ dalej zdrój Szczepana zawiera znacznie więcej kwasu węglowego (33, 8 cali sześć. w funcie wody) od zdrojów Vichy (12, 4, c. sześć). przeto wodę ze zdroju Szczepana ogrzać możemy do znaczniejszej ciepłoty bez osłabienia jej skuteczności. (C. d. n.)

KORESPONDENCYE

Z ZAKŁADÓW ZDROJOWYCH.

Żegiestów d. 14 Lipca 1873.

Stan zdrowia bawiących gości, których liczymy tu do 50 osób, jest względnie wybornym, dotychczas nie było żadnego wypadku aby ktoś na cholerę zapadł, wszelkie więc wieści bałamucące opinią publiczną, iż w Żegiestowie straszna cholera panuje, są tendencyjnie zmyślonemi. Gdy w całym powiecie Nowosandeckim cholera już ustaje, a przytem po ulewach jakie nas nawiedziły z początkiem miesiąca, prześliczną mamy pogodę, spodziewać się należy, że chorzy, dla których kuracya u wód tutejszych jest wskazaną, licznie teraz do naszego zakątka pośpieszą, aby w zimie nie mieli sobie do wyrzuceeia, że nie korzystali z przyjaznego czasu.

Ciepłota przeciętna ostatniego tygodnia była 15·3, deszcz raz tylko przez kilka minut padał, poczem znów nastała pogoda, która gościom bawiącym dozwoliła robić wycieczki w urocze okolice.

Na zakończenie muszę jeszcze dodać jednę wiadomość nader dla Żegiestowa pomyślną i świetne nadzieje dla tego zdrojowiska rokować dozwalającą. Budowa kolei żelaznej (Tarnów — Leluchów) mająca Węgry z Galicyą połączyć, a która po stronie węgierskiej już po Orłów, odległy od Żegiestowa o 2 mile, jest wykończoną i otwartą w nowe weszła stadyum, przybyli bowiem przed kilku tygodniami inżynierowie zrobili ogólną trassę tej kolei na stronie galicyjskiej, w skutek której ostatecznie zadecydowanem zostało: że kolej ta pójdzie koło samego zakładu żegiestowskiego i tu prawdopodobnie znajdować się będzie stacya kolei.

Wkrótce mają oni tu przybyć dla dokonania szczegółowej trassy, a z tego wnosić należy, że raz przecie i to wkrótce budowa tej kolei rozpoczętą zostanie. Kolej ta przechodząc doliną Popradu przecinać będzie najwięcej urocze okolice górskie i zbliży Żegiestów tak, że z Kra-

kowa w sześć godzin dostać się będzie można. Każdy to przyzna, że okoliczność ta ułatwiając tak znacznie komunikacyą wpłynąć musi nie pomału na wzrost i rozwój Żegiestowa do czego właściciel zakładu nie omieszka zapewne ze swej strony przyłożyć ręki.

Dr. Grabowski.

Karolowe Wary 19 Lipca 1873.

Pogoda w przeciągu tygodnia upłynionego niestała, cztery dnie z deszczem — dwa razy w nocy deszcz ulewny z błyskawicą i grzmotami, temperatura od 8° R. rano do 22° R. w południe.

Ruch kąpielowy w porównaniu z r. 1872.

1872 15/7 było rodzin 9541, osób 13133, K. List 163 z 20/7 1872. Roku 1873 15/7 było rodzin 9343, osób 12867 K. List. 174 z 19/7 1873. Różnica rodzin 198, osób 266.

Ruch Polonii.

D. 9/7 Mieczysław Pruczyński, urzęd. z Kongresówki.
„ Marceli Czaleński, obyw. miej. z Warszawy.
„ Stanisław Komarowski O. D. Z. z Galicyi.
D. 10/7 Michał Kłopotowski, z żoną z Zaboru Ros.
„ Emil Sławczyński, Dr. med. z żoną z Prus.
„ Ignacy hr. Mycielski, O. D. Z. z Poznania.
„ Hrabina Zabiełło, z Wilna.
„ Antonia Karpińska, żona urzęd. z Warszawy.
„ Hr. H. Czapski z Prus.
„ Karol Małachowski z żoną z Galicyi.
„ X. Prałat Stanisław Zwoliński z Warszawy.
„ Antoni Orzechowski, z Zaboru ros.
„ hr. Władysław Grocholski, O. D. Z. z Zaboru moskiew.
„ Teofil Maj, bernardyn z Galicyi.
„ Władysław Szymanowski, porucz. z żoną z Galicyi.
„ Włodzimierz Kłodnicki, urzęd. banku z żoną i córką z Warszawy.
„ Robert Walentyn, mieszczanin z Warszawy.
D. 11/7 Luiza Marchlewska, O. D. Z. z Kongresówki.
„ Ludwik Komracki, rotmistrz wojsk rosyjskich
„ Marya Skrzydłowska, N. D. Z. z Poznania.
„ Konrad Niesiołowski, O. D. Z. z Kongresówki.
„ Roman Kochmański, adwokat z Zabor. rosyjsk.
„ Ludgard Czarnecki urzędnik z Kongresówki.
„ Szymon Gruszyński, „ z Kongresówki.
„ hr. Helena Ostrowska z córką i synem z Kongresówki.
D. 12/7 Pelagia Dębińska, O. D. Z. z dwoma córkami z Warszawy.
„ Franciszka Wąsowicz, żona urzęd. Warszawy,
„ Józefa Dąbrowska, żona urzęd. z Kongresówki.
„ Kazimierz Meandrów, wdowa po O. D. Z. z. Warszawy.
„ Waldemar Pachoła, O. D. Z. z Warszawy.
„ Stanisław Krutkowski, O. D. Z. z Poznania.
„ Omiedzińska O. D. Z. z Warszawy.
„ Jan Samlicki, O. D. Z. z Kongresów.
„ Walenty Brzeski, mieszczan z Galicyi.
„ Stadentkowski urzęd. z żoną z Warsz.
„ Jan Miteoszewski, kupiec z Zabor. ros.
„ Makary Manicki, prob. z Galicyi.
D. 13/7 Franciszek Kurzinsce, prob. „
„ Izabela Kapanicka, O. D. Z. z Litwy.
„ Adam Zyganowski, kom. finan. z Galicyi
„ Piotr Armieński, urzęd. z Warszawy.
„ Lucya Kurzawińska, żona urzęd. z 2 córkami z Warszawy.
„ St. Bronikowski, urzęd. z Warszawy.
„ Baronowa Brunicka, O. D. Z. z córką z Warszawy.
„ hr. Drohojewska, O. D. Z. z Galicyi.
„ Anton Czeczewa, ob. d. z. z Galicyi.
„ Zofia Horoch O. D. Z. z Warszawy.
„ Dr. Sokalski, okulista, z synem z Warszawy.
„ St. Znamirowski notar. z Galicyi.
„ Julian Gintrowicz, O. D. Z. z Poznania.
D. 14/7 Piotr Liskowski, O. D. Z. z Kongresówki.
„ Wojciech Brzanowski, dzierżawca z Galicyi.
„ Józefina Sługocka, żona architek. z córką z Warszawy.
„ Marceli Olszewski, fabrykant z Kalisza.
„ Ignacy Krzywobtocki, fabrykant z Zaboru ros.
„ Bronisława Powiednicka z Krakowa.
„ Ewa Gajewska, żona kupca z Warsz.
„ Aleksander Miecznikowski, urzęd. z żoną i córką z Warszawy.
„ Antoni Dotkiewicz, prob. z Galicyi.
„ Edward Balczyński, prob. z Poznania.
„ Franciszek Kleniewski, O. D. Z. z córką z Kongres.
„ Konstancya i Synfari Swieckie z Warszawy.
„ Edward Radnicki, O. D. Z. z Wołyn.
„ Izydor Bzowski, Priwatier z Krakowa
„ Aleksander Moldenhawer, adwok. z Warszawy.
„ Kusociński, urzęd. z żoną z Warszawy.
„ Edward Pawłowicz, prof. gymn. z Kalisza.
„ Henryk Boyer, z Krakowa.
„ Kazimierz Poltyn, probosz. z Kongres.
„ Zygmunt hr. Mycielski, O. D. Z. z Poznania.
„ Luiza Gorajska, O. D. Z. z Galicyi.
D. 15/7 Józef Swiatopełk Zawadzki, O. D. Z. z Galicyi.
„ Marcin Popiel, dzierż. z żoną z Krakowa.
„ Antoni Łabęcki, urzęd. z Kongres.
„ Ignacy Sipko, urzęd. z Litwy.
„ baron. Julia Borowska, O. D. Z. z Galicyi.
„ S. Wilczyński, kupiec z Galicyi.
„ Dr. Mikołaj Kański, adwokat z żoną z Krakowa.
„ Leon Brzozowski, o. d. z. z Podola.
„ Dr. Aleksander Senkowski, adwokat z żoną i synem z Krakowa.
„ Antoni Kozłowski, Privatier z Zaboru mosk.
„ Nepomucyn Garczyński, o. d. z. z Poznania.

Polonii.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Curiosa!!

W przeszłej kronice wspomniałem o listach ze Lwowa, zawierających w sobie tak zabawne rzeczy, że zastąpiły mi zupełnie brak wszelkich ewenementów w naszem mieście. Domyślacie się zapewne, że tyczyły się one gościnnych wystąpień naszej znakomitej artystki p. Hoffmann, która właśnie jako tryumfatorka powróciła w tym tygodniu ze stolicy Królestwa Galicyi i Lodomeryi. Tryumf jej nie był podobnym do tryumfów owych Cezarów rzymskich, którzy nie zmierzywszy się z nieprzyjacielem, wracali do stolicy świata i upajali się owacyami nakazanemi i wieńczyli się nie zasłużonemi laurami. Pani H. pokonała we Lwowie liczne zastępy, bo tę całą większość, która pała niechęcią do Krakowa i wszystkiego co nasze rodzime krakowskie, a zwycięstwo jej było świetne i wielce upakarzające dla tych, którzy ją wabili do Lwowa, jedynie w nadziei, że pobitą zostanie. Wśród tych bezkrwawych, lecz nie mniej zaciętych walk, działy się we Lwowie rzeczy, którym, aczkolwiek działy się one we Lwowie, nie chciałem dać wiary z początku i dla tego byłem dyskretny, i niepodzieliłem się z wami, szanowni czytelnicy, owemi listami, które mnie tak wielce zabawiły. Przekonały mnie jednak fakta, a potem przekonałem się naocznie, gdyż przyznam się nawiasem, żem zrobił małą wycieczkę do Lwowa na zjazd pedagogów, lecz proszę, nie wydajcie mnie z sekretu, boby się jeszcze naczelny redaktor pogniewał, że bez urlopu, zeszedłem ze stanowiska, otóż więc przekonałem się naocznie o wiarogodności owych listów i dla tego dziś, na wielką moją kronikarską pociechę, mogę się owemi listami podzielić z wami szanowni czytelnicy i zapisać je na wieczną pamiątkę lwowskich stosunków jako

Curiosa!!

Piszą więc do mnie w jednym liście: „Pierwszy występ p. Hoffmanowej miał ogromne powodzenie. Publiczność bardzo gorąco przyjmowała artystkę, grad bukietów spadł na scenę, swoją drogą nasi dwaj młodociani recenzenci pp. X. Y. [1]) którzy postanowili sobie pannę Deryng wznieść *à tout prix*, oświadczyli publicznie że będą przemilczać o występach pani Hoffmann [2]) i rzeczywiście w *Dzienniku Polskim* nie ma żadnej wzmianki o pierwszym występie". Czytelniku, czyś przypuszczał, żeby młodość i zaściankowość pojęć, mogła być do tego stopnia posuniętą!? Jakżeż słuszne wzięli postanowienie owi zaimprowizowani recenzenci, bo czyż miernota ich sądu mogła się wznieść do wysokości talentu pani Hoffmann. Chcąc dokuczyć nie mogli większej oddać znakomitej artystce usługi. Ale zawsze charakterystyczny to w wysokim stopniu rys obyczajów i godzien figurować w *Wędrówce po Galilei.*

[1]) Oznaczam imiona tych panów literami używanemi w Algiebrze na ilości niewiadome, gdyż są oni w literaturze ilościami niewiadomemi.

[2]) Dowiedzieliśmy się, że z pewną melodramatyczną powagą wykonaną została pod tym względem przysięga, coś na wzór sceny z „Wilhelma Tella" sprzysiężenia Szwajcarów.

RUCH OSÓB W ZDROJOWISKACH KRAJOWYCH.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W SZCZAWNICY

V. LISTA GOŚCI ZDROJOWYCH

przybyłych do Szczawnicy od d. 16 do d. 22 Lipca 1873.

		przyb.	lip. osób	mieszka
476.	X. Lisiewicz Cherubin, z zakonu OO. Bernadyn. z K. P.	16	1	u Noworyty.
477.	Stern Salamon Leib, ubogi z Frysztaka	„	1	pod Węgrzynem.
478.	Weber Rachela, żona wyrobnika z wnuką z Frysztak.	„	2	„ „

Oto co pisze inna osoba.

„Jest tu widoczna intencya szkodzenia pani H. i to ze strony, z której najmniej spodziewać się należało. Chcą tu koniecznie dotknąć nie tyle panią Hoffmann jak raczej Dyrekcyę krakowską, teatr. krytykę i publiczność krakowską. Chcą pokazać, że skoro to, co u was jest najlepszego, nie zasługuje na uznanie, reszta tem mniej i tutejszy teatr górą!!“ Czyż wzrok wasz może dosięgnąć do tego szczytu parafiańszczyzny!?

Z innej strony piszą.

„Krytyka tutejsza mało dotychczas mówiła o występach p. H. Tylko *Gazeta Narodowa* zaraz nazajutrz po pierwszym występie odezwała się z całą sympatyą i uznaniem dla znakomitego jej talentu. *Dziennik Polski* milczy dotychczas w sposób, który naprowadza na różne przypuszczenia, wprawdzie dziwić mu się nie można, gdyż jeszcze ma dosyć zatrudnienia z łagodzeniem swoich niektórych nieco „*grabcowskich*“ sądów o p. Bendzie i gojenie ran wskutku tego odebranych. Zresztą prawa tutejsze uważają panią Hoffmann za nieznajomą (!?) i dla tego zostawiają sobie czas na wystudiowanie dokładne jej gry. Jestto bardzo słusznem ze strony młodocianych tutejszych krytyków, ktorzy wiem z pewnością, nie widzieli innego teatru, prócz lwowskiego, nie znają znakomitości ani wiedeńskich, ani paryskich, ani innych europejskich, a tem mniej uważali za potrzebne zwiedzić teatr krakowski, aby poznać siły dramatyczne tamtejsze. Ci panowie znają świata tyle co z Wysokiego Zamku, a uwielbiając artyzm lwowski, radziby wynieść pod niebiosa platoniczne bohaterki swoich wieczornych marzeń w ogrodzie jezuickim.“

Znów następujące przesłano mi spostrzeżenie.

„Widmem straszącem tutaj wszystkich byłych, obecnych i przyszłych dyrektorów teatru jest p. Koźmian. Powzięto więc myśl odsunięcia raz na zawsze kandydatury jego od Dyrekcyi teatru lwowskiego, pokazując iż artyści, których on ma za znakomitych i jako takich zaleca publiczności, są niżej krytyki. Ztąd ów zamiar, równy zamiarowi Cyklopów jednookich, chcących Jowisza strącić z wysokości Olympu, obniżenia sławy Rychtera, deprecyowania Bendego, a szczególniej pani Hoffman. Uknuto naprędce spisek, wabiono głosem Syreny panią Hoffman, wszystko na pozór nie źle było obrachowane — Rachowano na *Gazetę Narodową*, jak na Zawiszę, lecz tu *Strich durch die Rechnung*, pozostał na usługi tylko *Dziennik Polski*, a że nie jest kierowany przez p. Lama, który całkiem do tego się nie miesza, a nawet z politowaniem uśmiecha się, jak nam opowiadają, nad nieudolną taktyką kolegów, pali więc same studenckie niedorzeczności i kompromituje konsekwentnie siebie i sprzysiężonych; a w końcu został *le bec dans l'eau*“.

Dalej pisano do nas.

„Zabawne a dla ludzi ucywilizowanych nie zrozumiałe dzieją się tu rzeczy z powodu przyjazdu pani Hoffmann na gościnne występy. Pan X. młodzieniec piszący panegiryki o pannie Deryng w *Gazecie Narodowej*, przysiągł, że nie pójdzie do teatru, dopóki pani H. występować będzie. Kolega jego z *Dziennika Polskiego*, z powodu p. Nowakowskiej zapowiada, że nic pisać nie będzie. Nie możecie sobie nawet wyobrazić, żeby do jednej osoby, tyle otwartych i skrytych niechęci istniało. Ażeby tyle mierności przeciw sobie poruszyć, trzeba być nie lada znakomitością i potęgą. Mnie się jednak zdaje, że tu idzie o coś innego. Co się tyczy owych zwykłych tutejszych sprawozdawców teatralnych, to nie ma co żałować ich milczenia, tyle mają o grze wyobrażenia, co karpie lub szczupaki o gruszkach, a każdy gwałtem chce coś lwowskiego na znakomitość forytować. Tellini jest wyborną śpiewaczką, mimo to pewne śmieszne recenzye teatralne zbabrały ją, żeby się przypodobać pan-

479.	Janowicz Helena, obyw. z siostrą Pelagią z Warszaw.	„	2	pod Kosą.
480.	Dobrzyński Walenty, sekret. starost. z żoną i Zuzanną Pleszowską z Brzeska	„	3	w Baraku.
481.	Rozpędowska Aleksandra, żona budow. z Warszawy	„	1	u Garana.
482.	Olpiński Józef, c. k. adjunkt ze Lwowa	„	1	pod Sercem.
483.	Skrzypińska Cecylia, żona prof. z fam. z Warszawy	„	4	pod Hiszpanem.
484.	Miechowicz Zuzanna, obyw. z fam. i towarzyszką Maryą Sokołowską i guwernantką z Warszawy	„	5	pod Pielgrzymem.
485.	Wunder Feige, żona szynkarza z córką z Jarosławia	„	2	pod Jabłkiem.
486	Lipkowska Cezaryna, właśc. ziem. z córką i służącą z Podola	„	3	nad Zdrojami.
487.	Lenartowicz Helena, żona urzęd. z K. P.	„	1	dom kawalerski.
488.	Kulwiec Józefa, żona urzęd. z synem i bratem z Warszawy	17	3	u Dr. Doskowskiego.
489.	Płaszewski Hipolit, urzęd. z Król. Pol,	„	1	u Albrzykowskiej.
490.	Charzewski Władysław, wł. ziem. z Okocima	„	1	w Zamku.
491.	Laśkiewicz Konstanty, urzęd. z Król. Pol.	„	1	w domu kawalerskim.
492.	Bagdach Stanisław „ „ „	„	1	„ „ „
493.	Wilczyński Karol, sekret. rady powiat z Pirna	„	1	„ „ „
494.	Januszowicz Felicya, wdowa po urzęd. z siostrzenicami Jadwigą i Maryą Głowacką z Lublina	„	3	w Gospodzie Warszaw. u Garana.
495.	Delor Ewa, obyw. z siostrą Maryą Jeziorańską z Warszawy	„	2	w Bracie.
496.	Ławrynowicz Władysław, obyw. z żoną z Rosyi	„	2	w Bracie.
497.	Jaworski Jan, obyw. z Warszawy	„	1	pod koroną.
499.	Fisch Jakób, handlarz i Sprynca Błakman z Błakowa	„	2	pod Strzelbą.
500.	Regerowa Paulina, żona mecenasa z Nowego Sącza	„	2	u Zimowskiego.
501.	Berhang Süskind, krawiec z Myślenic	„	1	u Krumholza.
502.	Armer Kiwe, naucz. z synem z Wieliczki	„	1	u Hurkaty.
503.	Gologurski Jakób, kupiec z Rosyi	„	2	u Noworyty.
504.	Silberholz Kelman, czapnik z Warszawy	„	1	„ „
505.	Salberg Abraham, kupiec „	18	1	u Einhorna.
506.	Sachsenhaus Daniel „ „	„	1	„ „
507.	Białecka Ludwika, wł. ziem. z córką z Kr. P.	„	2	u Dr. Trembeckiego.
508.	Rożecka Aleksandra, wł. dóbr z synem z K. P.	„	3	u Garana.
509.	Moraczewski Seweryn, wł. ziem. z żoną i panną służącą z K. P.	„	3	u Brzezińskiej.
510.	Walecka Malwina, żona urzęd. z Kalisza	„	1	u Garana.
511.	Modrzejewska Emilia, żona urzędnika z córką Izabelą z Kalisza	„	2	„ „
512.	Starzewski Rudolf, adwok. z famil. i sługą z Krakowa	„	9	pod Tygrysem.
513.	Krajeski Adolf, obyw. z Wołynia	19	1	u Zimowskiego.
514.	Janczurowicz Feliks; aptek. z K. P.	„	1	u Majerczaka.
515.	X. Kubicki Walenty, prob. z K. P.	„	1	u Zimowskiego.
516.	Bartoszewicz Kaźmira, emerytka z synem i córką z Warszawy	„	3	pod Jałowcem.
517.	Bando Teodor, urzęd. z K. P.	„	1	u Brzezińskiej.
518.	X. Brzeski Franciszek, prof. semin. warsz. z Warsz.	„	1	u Noworyty.
519.	Haberkant Edward, farmacenta, z żoną z K. P.	„	2	u Dr. Krydy.
520.	Fudakowski Herman, pro. z żoną z Warszawy	„	2	w Palacu.
522.	Gzowska Karolina, wł. ziem. z córkami z K. P.	„	3	w Zamku.
521.	Sokołowski Władysław, wł. dóbr ziem. z żoną i panną służącą z. K. P.	„	3	w Horwatówce.
523.	Karwacka Nimfa, obyw. z kuzyną Stanisławą Sulimirską z K. P.	„	2	pod Księżycem.
524.	Ginsberg, Józef, kupiec z Warszawy	„	1	u Czajki.
525.	Szrancer Salomon, handlarz z Wadowic	„	1	pod Cupkiem.
526.	Dzianott Józef, obyw. z żoną z Olszany	20	2	u Dr. Trembeckiego.
427.	Wysocka Walerya, obyw. z Warszawy	„	1	w Domu kawalerskim.
528.	Gartenkraut Pelta, kupiec z K. P.	„	2	pod Księżycem.
529.	Rohoziński, Konstanty, z synowcem Antonim Rohozińskim, wnukiem Tadeuszem Michałowskim i służącym z Krakowa	„	4	pod Pałacem.
530.	Stebelski Aleksander urzęd. z synem Ignacym z K. P.	21	2	Dom Kawalerski.
531.	Hönigsfeld, Chil, kupiec z Lublina	„	1	u Lustika.
532.	Kasprzycki Stefan, naucz. z Krakowa	„	1	u Salamona.
533.	Rozenzweig Baruch, kramarz z N. Sącza	„	1	pod Gwiazdą.
534.	Dumański Wiktor, naucz. z K. P.	„	1	u Garana.
535.	Slebarski Konstanty, kupiec z służącą o Oświęcima	„	2	u Czajki.
536.	Mieczyński Stanisław, literat z Warszawy	„	1	u Garana.
537.	Rzążewski Adam, obyw. ziems. z K. P.	„	1	u Garana.
538.	Nowowieski Władysław, adwok. z żoną z Łomży	„	2	„ „
539.	Ciechońska Julia, córka obyw. z Zagorzan	„	1	u Brzezińskich.
540.	Zaler Icek, kupiec z K. P.	„	1	pod Księżycem.
541.	Wielogłowska Emilia, córką i służącą obyw. z K. P.	22	3	w Domu Kawalerskim.
542.	Załuski Piotr, z synem Zygmuntem, obyw. z Lublina	„	2	u Garana.
542.	Grosman Bronisława, z siostrą Möhrenstein, żona kupca z K. P.	„	2	u Einhorna.
544.	Schwarz Leon, syn kupca z matką Gillą z Rosyi	„	2	u Staroniewicza.
445.	Reiber Mendel, z żoną wyrobnik z Rzeszowa	„	2	u Lustika.
546.	Domaszewska Florentyna, naucz. z Warszawy	„	1	u Garana.
547.	Sliwińska Józefa, z córką Eufemią obyw. z Krakowa	„	2	pod Sroką.
548.	Hankiewicz Karol. prof. języków ze Lwowa	„	1	w Gospoozie. warszaw.

Wykazano do 15go Lipca 375 rodzin, 1020 osób
Przybyło od 8go do 22go Lipca 73 „ 133 „
Razem 548 „ 1153 „

nie Bogusławskiej, która zrobiła kompletne *fiasco*." Inna jeszcze przyczyna. Bano się tu kolosalnie, aby po występach artystów krakowskich, publizzność jeszcze bardziej nie zdegustowała się do tutejszych artystów i przedstawień. To poczucie własnej słabości i jest charakterystycznem." [1])

Wyjmujemy z innego listu.

„Tutejsi *pseudo-recenzenci* są przerażająco ograniczeni, a oczywiście równie zarozumiali. Dość powiedzieć, że sprawozdawca *Dziennika Polskiego*, tak nazwana *trąba dyrekcyi*, ogłosił, że dramat Musseta „Ostrożnie z Ogniem", jest miłą komedyjką. Czegóż się po takich ignorantach spodziewać można, dodajcie do tego z góry uknuty spisek przeciw pani Hoffman a zrozumiecie, że ją spotkały te same przyjemności, co i innych artystów, mianowicie panią Modrzejewską, gdy pierwszy raz przybyła z Krakowa na występy do Lwowa, kiedy całkiem nie uznano jej talentu".

Nareszcie najciekawsze *curiosa*, znajdujemy w następującym liście.

„Wczoraj występowała p. H. w Dalili. Przedstawienie wypadło tak dobrze, jak tylko można wymagać. Teatr wprawdzie nie był zapełnionym, było jednak znacznie więcej widzów, niż przedwczoraj na pierwszem przedstawieniu *Życia paryskiego*. Usiłowania demonstracyj na korzyść panny Deryng były namacalne, w pierwszym jednak akcie objawiły się nieśmiało. Publiczność nie wzięła w nich udziału. Panią H. przyjęto bardzo dobrze. Oklaski przywoływania były bardzo liczne. W czwartym akcie panna Deryng, także była przywoływaną i oklaskiwaną. Przekonany jestem, że pani Hoffman została już uplanowaną i urganizowaną intrygę. Młodzi recenzenci lwowscy, zostali do niej wciągnięci. Chciano gwałtem wciągnąć i *Gazetę Narodową*, lecz p. Jan Dobrzański przekonawszy się naocznie o talencie pani Hoffman, położył *veto*. Zabawną wyrachowaną nienawiścią pała *Dzien. Polski*. Z początku pisano w nim najszumniejsze reklamy, jakby dla zwabienia do Lwowa artyski, potem raptem ograniczyli się do prostych doniesień o nadchodzących występach. Doniesienia te z początku suche, potem złośliwe, dziś już doszły do miary otwarcie wypowiedzianej wojny studenckiej i na *kłamstwie* opartej. Wbrew prawdzie, dla odstraszenia publiczności systematycznie *Dziennik* donosi, że publiczność nielicznie zbiera się. Cóż z tego, kiedy niezręczność posunięta tak dalece, że szydło z worka wciąż wychodzi, i p. Deryng i p. Nowakowska. Proste nędzne *fiasco*, jakiego dawno teatr lwowski nie pamięta, *fiasco Życia Paryzkiego*, z którego jednogłośnie wyśmiewają się nawet artyści, *fiasco* skandaliczne z Szymańską, która odskrzeczała „list Metelli", nazywają ostatnią próbą do pewnego stopnia zadawalniającą. W teatrze były na pierwszem przedstawieniu *Życia* przerażające pustki, na *Dalili* teatr był bezporównania lepiej zapełnionym, mimo to piszą, że największe pustki, są na przedstawieniach p. H. Wszystkie oklaski zebrane przez panią H., zapisuje na *conto* Ładnowskiego· Cała ta taktyka przy rozmyślnem milczeniu o sztukach i grze jest bardzo głupią i świadczy o tutejszem niedołęstwie nawet w niesłuszności. Zresztą zabawny jest tu brak znawstwa. Zdaje mi się, że w gruncie boją się pisać, żeby się na jakiem kapitalnem głupstwie nie złapali, o elementarzu sztuki nie mają wyobrażenia, żaden z nich nic nie widział i żaden nie ma ochoty, żeby go o tem przekonano".

Przyznajcie mi, że ta wojna na szpilki, wydana przez źle wychowane dzieci, artystom krakowskim a przedewszystkiem znakomitej artystce, jest czemś tak zabawnem i barbarzyńskiem zarazem, iż nic może tak dobrze nie cechuje chaosu lwowskiego, jak ten epizod jego tegorocznych dziejów. Jeżeli do powyższych szczegółów chcecie mieć dowcipną illustracyę,

[1]) W Naszym teatrze nikt nikogo się nie boi, ztąd taka tu gościnność i dopomaganie występującym gościom. Już ten rys świadczy wymownie o wartości obydwóch teatrów.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W KRYNICY.

III. LISTA GOŚCI ZDROJOWYCH

przybyłych do Krynicy od 30go Czerwca do 14go Lipca 1873 r.

		przybył	mieszka
137.	X. Dzielski Maciej. proboszcz z Gałuszowic	dnia 30 cz.	1 pod 3 różami.
138.	Birnbaum Gittel, córka kupca z N. Sącza	„	1 pod Palmą.
139.	Tyliszczak Marya, sługa z Muszyny	„	1 pod Góralem.
140.	Raczyńska Bronisława, pokojowa z N. Sącza	1 lip.	1 u Fränzla.
141.	Garlicki Stanisław, właś. domu w Krynicy z Krakowa	„	1 pod Morskiem okiem.
142.	Blech Johil, blacharz z fam. z N. Sącza	„	3 pod Łososiem.
143.	Naubert Mendel czeladnik piekarski z Jasła	„	1 pod A.
144.	Schubuth, kupiec z fam. ze Lwowa	„	3 pod Topolami Nr. 7
145.	Krzysztofowiczowa Marcela, żona rad. sąd. ze Lwowa	„	1 pod Ułanem.
156.	Grimm Anna, obyw. z N. Sącza	„	1 „ „
147.	Smoluchowski Roman, kupiec z bratem z Gorlic	„	2 pod Potokiem sklep 1.
148.	Nalepa Józef. pomocnik szewski z Grybowa	„	1 pod Pogonią.
149.	Pucześski Adolf, krawiec męzki z pomocnik.	„	2 pod Potokiem (Kram 5.)
150.	Dr. Płażek Edwin, ck. komisarz powiat. ze Lwowa	2	1 pod Szwajcarem Nr. 10.
151.	Wallmann Sura, żona kupca z Kraśnika	„	1 u Reicha.
152.	Zeller Izrael, wyrobnik z Sanoka.	„	1 pod Kanarkiem.
153.	Lan Jakób, wyrobnik z Sanoka	„	1 „ „
144.	Strenger Ester, propinatorka z Lublina	„	1 u Röslera.
155.	Bergier Gittel, żona kupca z Husiatyna	„	1 pod Palmą
156.	Ohrymowski, kupiec z Bielska	„	1 pod Aniołem.
157.	Kowalska Felicya, żona urzęd. kolei żelaz. z Szczakowy	„	1 pod Trąbką Nr. 15-16.
158.	Hr. Szymanowska Jadwiga z p. służącą z Słociny	3	2 pod Trąbką Nr. 5-6.
159.	Solecka Maria. żona urzędnika z córką z N. Sącza	„	2 pod Sobieskiem.
160.	Zembarzowska Marya, służąca z N. Sącza	„	1 u Kamińskiego.
161.	Olszowy Mikołaj, szewc z uczniem z N. Sącza	„	2 u Thomasa.
162.	Wojdziłowska Chawe, żona wyrob. z Bendzina K. P.	„	1 pod Palmą.
163.	Künstlinger Leopold, szynkarz z Krakowa	„	1 pod 2 Gołębiami.
164.	Porębski Franciszek, restaurator z familią z Gorlic	„	4 u Krumholza.
165.	Strzałkowski Henryk podpułk. wójsk ros. z fam. z Warsz.	„	5 pod Orłem Nr. 8-9.
166.	Starczewska Tekla, obyw. ziem. z Warszawy	4	1 „ „ „
167.	Janiszewski Władysław, obyw. ziem. z Robczyc (K. P.)	„	1 „ „ „
168.	Slarska Pelagia, ob. ziem. z córką i guwer. z Warszaw.	„	3 pod Litwinką.
169.	Wink Antonina, żona leśnicz. z sługą z Wodzisławia K P.	1	2 pod Rybą.
170.	Krzysztofowicz Jakób, obyw. ziem. z Zbaraża.	4	1 pod Sobieskim.
171.	Rappaport Teodor kupiec z praktykantem z Tarnowa	„	2 pod Potokiem Sklep 3-4.
172.	Bindel Masze żona szynkarza z Żółkwi	„	1 u Braunfelda.
173.	Moszyński Antoni, urzędnik z Warszawy	„	1 pod Zamkiem Nr. 7.
174.	Znamirowski Józef, właś. hotelu ze służbą z Gorlic	„	8 w Hotelu warszawskim.
175.	Gładysiewicz Marya, żona ck. sędz. z fam. z Tarnowa	„	3 pod Pagatem.
176.	Zamościk Matylda, żona kupca z córką z Krakowa	„	2 u Seidlera.
177.	Biliński Henryk, właś. dóbr. ziem. Sawarze z Ukrainy	„	1 pod Szwajcarnm N. 5-6.
178.	Tatarkiewicz Natalia, wdow. po artyś. z córką z Warsz.	„	2 pod Strzelcem.
179.	Niemirowska Józefa, wdow. po adwok. z sługą z Warsz.	5	2 „ „
180.	Singer Cella, żona buhaltera z Seretu	„	1 pod Ułanem.
181.	Topolnicka Magdalena, modniarka z pomoc. ze Lwowa	6	2 pod Trąbką Nr. 1-2.
182.	Morzkowska Zofia, obyw. z służącą z Krakowa	„	2 pod Lwem.
183.	Kuligiewicz Józef, piernikarz z Żabełezy	„	1 pod Koroną.
184.	Suchodolska Michalina obyw. z sługą z Lublina	„	2 pod Kosynierem.
185.	Moraczewska Emilia, obyw. z Lublina	„	1 „ „
186.	Lippel Jakób, kelner z Sędziszowa	„	1 pod Koroną.
187.	Kwiatkowska Marya, córka, podpułk. z siost. i gospod ze Lwowa	„	3 pod Orłem Nr. 4-5.
188.	Walewski Ksawery, obyw. z Krakowa	„	1 pod Zamkiem. Nr. 1-2
189.	Wrzosek Franciszek, obyw. z Krakowa	„	1 „ „ „
190.	Kwaśniewski Leonard, syn kupca z Warszawy	„	1 „ „ Nr. 14.
191.	Dziubińska Filomena, żona kup. z fam. ze Lwowa	„	3 pod Potokiem sklep 7.
192.	Ehrenberg Gustaw, obyw. z fam. z Krakowa	„	6 w Łazienkach Nr. 9-10.
163.	Maszewski Adam naucz. gymn. z żoną z Kielc K. P.	7	2 pod Gwiazdą.
194.	Winter Heinrich, kapit. z towarzyszką z Preszowa	„	2 pod Pagatem.
195.	Chodorów Majer, kupiec z służącym z Kijowa	„	1 u Braunfelda.
196.	Peterfreund Raizel, żona rzeźnika z siostrą z N. Sącza	8	2 u Luftglasa.
197.	X. Sobierajski Józefat, katech. semin. żeń. z Krakowa	„	1 pod Cisem.
198.	Follbrecht Henryka, żona urzęd. wojsk. z fam. „	„	7 u Kowalewskiego.
199.	Tarnowska Helena, obyw. z córką z Warszawy	„	2 pod Pagatem.
200.	Amster Idel, służący z Now. Sącza	„	1 Riegelhaupta.
201.	Maciejowski Henryk, obyw. z Warszawy.	9	1 pod Lwem.
202.	Freund Sebald, ajent tow. ubez. od ognia z fam. z N. S.	8	3 „ „
203.	Cypres Aron, kapitalista z Krakowa	„	1 pod Aniołem.
204.	Zagórska Wanda, obyw. z Warszawy	„	1 pod Topolami N. 5-6.
205.	Narzymska Aleksandra, obyw. z fam. z Warszawy	„	4 „ „
206.	Fränkel Wilhelm, kupiec z siostrą z Bochni	„	2 pod Potokiem sklep. N. 3.
207.	Unger Michał, kup. z siostrą i subjektem z Tarnowa	„	3 „ „ „ „ 6.
208.	Zdziechowski Jan, ob. ziem. z żoną z Mierzwia K. P.	9	2 pod Zamkiem N. 18-18.
209,	Maisinger Berl, kupiec z Potkamienia K. P.	„	1 pod Kanarkiem.
210.	Weiss Uscher, kupiec z Grybowa	„	1 u Braunfelda.
211.	Kaufman Baumann, kupiec z N. Sącza	„	1 „ „
212.	Kuhn Adolf, koronkarz z Joachimsthal	„	1 u Hüttla.
213.	Hippmann Józef, koronkarz z Joackimstahl	„	1 „ „
214.	Reizner „ „ ze Lwowa		1 u Kamińskiego.
215.	Bądzkiewicz Antoni, naucz. gymn. z Warszawy	„	1 pod Strzelcem.

to odsyłam was do ostatniego numeru *Djabła* i wybornego w nim wiersza pod tytułem *Recenzenci*. Piramidalnem jest to sprzymierzenie się niedowarzonych recenzentów i zbyt dowarzonego *Dziennika Polskiego* z lipcowemi upałami i wstrętem publiczności do uczęszczania na tutejsze przedstawienia teatralne, w celu odwiedzenia jej od występów pani Hoffmann! Przymierze bezowocne, które tylko zwiększyło chwałę zwycięstwa, a śmieszność Pigmejczyków, porywajcych się na nie swoje rzeczy. Cała ta kabała i buda należą już do historyi, jak drugie Cesarstwo po Sedanie! Owe spiski i intrygi na głowę pobite przez naszego artystycznego Moltkiego, przez mistrzowską grę pani H. i przez zręczność dyplomatyczną jakiegoś tam Bismarka, okryły wstydem ich twórców i srogo przeciw nim się obróciły. Wieńce i tryumfy dostały się zwycięzcy, uwieńczyły skroń pani H., czy i milardy dostały się jej, tego nie wiem, ale to wiem, że bankructwo pobitych wrogów jest rzeczą pewną. Przez dziwne zaś zrządzenie Opatrzności *Stricke* żółtodziubnych recenzentów, ochroniło p. Hoffman od tysiącą niesmacznych banalności, a przyniosło jej znakomitą ocenę jej talentu i gry, ze strony poważnej krytyki i niepospolitych piór. Mój Boże! Pomyślałem sobie w naszym teatrze, panuje może nawet zbyt uprzedzająca gościnność i uprzejmość dla każdego gościa, teatr nasz zasłoniętym jest przed owemi tuzinkowemi intrygami, które samopas bujają we lwowskim, ale gdyby naprzykład naszej dyrekcyi przyszła szatańska myśl zaszkodzenia temu lub owemu artyście, jakżeby mądrzej, zręczniej i skuteczniej umiała się do tego wziąść. Prawda, iż zbyt jest inteligentną, aby — nawet gdyby do tego miała chęć — próbowała swoich szatańskich zamiarów, przeciw takiej znakomitości, jak p. H. W tym punkcie właśnie przerachowano się i w tem tkwi komizm całej awantury, a raczej dekonfitury, a moich *curiosów*.

Na dziś kończę, a nie myślcie, że by to był już koniec. Na tym *echt* lwowskim temacie możnaby foliały napisać i to arcyzabawne o tem i owem, o *Dzienniku Polskim* i zmanierowanej już pannie Deryng, o pani Nowakowskiej, o konsulach teatru lwowskiego, o zawiedzionych nadziejach, o przedstawieniu *Życia Paryskiego* we Lwowie, słowem, o samych zabawnych i wesołych rzeczach.

Chciałbym wam napisać coś o Krakowie, lecz przysięgam na miłość *Warkansa*, takie pustki, i taki brak wiadomości, że owe listy ze Lwowa, były prawdziwą manną dla mnie. Lecz w następnej obiecuję poprawę i postaram się nazbierać wiadomości o samych przeciętnych mieszkańcach grodu podwawelskiego.

P. S. Artykuł w Dzienniku Polskim *Krytyka dramatyczna krakowska*, który nas w tej chwili dochodzi, dość naiwnie a bardzo szczęśliwie dla nas potwierdza najzupełniej powyższe nasze curiosa. *Qui s'excuse, s'accuse*! W tym jednak wypadku, aby wytłumaczyć śmieszne postępowanie *Dziennika* i zakryć dekonfiturę spisku, trzeba było rzucić obelgi na wszystkich, pokłócić się z wszystkiemi dziennikami zdrowym rozsądkiem i prawdą. Brakło zręczności i dowcipu, zastąpiły je kłamstwa, fałsze i obelgi, rozpaczliwie rzucone w obronie tak opłakanej sprawy. Artykuł ten pozostanie najświetniejszą illustracyą występów naszych artystów we Lwowie i postępowania względem nich. Cały spisek i kabała przeciw nim uorganizowaną i postanowioną była, aby módz w końcu ten, lub jemu podobny ogłosić artykuł. Oto sens moralny. Tu dopiero wyszło szydło z worka. Artykuł ten pierwotnie niezawodnie przeznaczony był do *Gazety Narodowej* gdy ta jednak zawiodła, ukazał się w *Dzienniku Polskim*, który znalazł zapewne pociechę, za zawiedzione z innej strony tęskne nadzieje.

J. K.

Wydawca **Dr. B. Lutosławski.**

Odpowiedzialny Redaktor **Józef Kostka.**

216.	Aobes Chane, żona kupca z Manaterzysk	„	1 u Braunfelda.
217.	Stromfeld Leontyna, żona urzęd. z córką z Warszawy	10	3 u Nittribita.
218.	Wójcicki Tadeusz, obyw. z bratem z Warszawy	„	2 pod Węgierską koroną.
219.	Ryklewska Marya, żona urzęd. zcórką z Krakowa	„	2 pod Szwajcarom Nr. 2.
220.	Dr. Seredyński Władysł., prof. semin. i kustosz zbiorów Akad. Umiejęt. z Krakowa	„	1 w Łazienkach Nr. 11.
221.	Gross Rachel, żona handlarza z Sokołowa	„	1 u Kaila.
222.	Doboszyński Jan, urzęd. z Warszawy	„	1 w Łazienkach Nr. 2.
223.	Nikel Joanna, córka dzierż. dóbr. z Rozwadowa	„	1 pod Dębem.
224.	Książkiewicz Wiktorya, właś. real. z Wiśnicza	„	1 „ „
225.	Kilarski Wincenty, pomocnik szewski z Chełmca	„	1 u Krajewskiego.
226.	Zajączewska Lidia, żona urzęd. z Kamieńca Podol.	„	1 w Łazienkach.
227.	Kowańska Sabina, żona urzęd. z córką z Piotrkowa	„	2 pod Strzelcem.
528.	Picelli Ernesta, żona handlarza z Krakowa	„	1 pod 2 gołębiami.
229.	Apelbaum Sionche, handlarz z Krakowa	11	1 „ „
230.	Br. Rosen Anna, żona jenerał. wójsk ros. z fam. z Warszawy	„	4 pod Sobieskim.
231.	Gomoliński August, urzęd. banku ze Lwowa	10	1 „ „
232.	Süssmann Salomon, kupiec z Drohobycza	„	1 pod Aniołem.
233.	Zarzycki Mikołaj, sekret. sąd. kraj. z fam. ze Lwowa	11	4 pod Pagatem.
234.	Zagórska Emilia, żona urzęd. banku kraj. „	„	1 pod Zamkiem Nr. 1.
235.	Sobieszczańska, Józefa, ob. z famil. z Podladów K. P.	„	3 w Łazienkach Nr. 1.
236.	Dąbrowska Emilia, obyw. z córką ze Lwowa	„	2 pod Trąbką Nr. 14.
237.	Piotrowska Teofila, żona preparata gabinet. natur. ze Lwowa	„	1 „ „
238.	Kuczewski Marcin, jener. major wojsk ros. z fam. z Peters.	„	3 „ „ Nr. 12-13.
239.	Stupnicka Michalina, obyw. z Brodów	„	1 pod Sobieskim.
240.	Tyszko Teresa, żona wiceprez. sądu apelac. z córką z Warszawy	„	2 pod Lwem.
241.	Stojałowska Walentyna, żona dwok. z fam. z Tarnowa	12	4 pod Orłem Nr. 6-7.
242.	Dobkiewicz Władysław, prof. gymn. z Warszawy	„	1 pod Dębem.
243.	Czarnecki Gracyan „ „ z Kielc	13	1 pod Rybą.
244.	Bilnicka Anna, óbyw. z Zawichosta K. P.	„	1 pod Kosynierem.
245.	Tyberski Alojzy, szewc z fam. z N. Sącza	„	5 pod Potokiem Nr. 4.
246.	Müller Aniela z siostrą ze Lwowa	„	2 pod Ułanem.
247.	Manasterska Jadwiga, żona komis. powiat. z matką z Kamionki	„	1 „ „
248.	X. Markel Pius Józef, podprzeorzy zakon. kaznod. z Krakowa	14	1 pod Litwinką.
249.	Bochańska Józefa. obyw. z Gubernii Kijowskiej	„	1 pod Biała różą.
250.	Głoska Helena, obyw. z fam. z Woli Piaseckiej	„	3 pod Sobieskim.

Razem 251 rodzin 510 osób.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W TRUSKAWCU.

III. LISTA GOŚCI ZDROJOWYCH.

przybyłych do Truskawca od 15 do 22 Lipca 1873 r.

328. Jacenty Nestor, były dozorca krymin. z żoną i sługą ze Stryja osób 3.
329. Seuder Wülf, kupiec z Borysławia osób 1.
330. Wada Gepert, wdowa po nadporucz. z córką ze Lwowa 2.
331. Abraham Kleiner, kupiec z żoną z Borysławia osób 2.
332. Sure Weiss, uboga z Drohobyczy osób 1.
333. Sone Kleingesicht, uboga z Żydaczowa osób 1.
334. Sara Ellner, uboga z Skolec osób 1.
335. Sosie Reiter, „ z Stryi osób 1.
336. Hyndy Klein, ubogi z Lutowicza osób 1.
337. Suse Sussmann, uboga z żoną, z 3 synami i córką z Drohobyczy osób 6.
338. Alojzy Bobrski, kasyer kasy oszczęd. z żoną ze Lwowa osób 2.
339. Ambroży Głąbiński, ksiądz kapucyn z Oleska osób 1.
340. Eederkora Frima, kupiec z Drohobyczy osób 1.
341. Chaje Ebel, kupcowa „ „ 1
342. Lomie Terlecka, wł. dóbr z Cieszacina osób 1.
343. Stanisław Shuille, przedsięb. budowy z syem z żoną i synem z Drohobycz osób 3.
344. Mojżesz Sussman, kupiec z żoną z Drohobyczy osób 2.
345. Rybek Bardack, kupcowa ze Lwowa osób 1.
345. Wiktor Nennel, c. k. sędzia powiat. z żoną i córką z Łąki osób 3.
347. Hersch Schechter, kupiec z żoną z 2 córkami i 2 synami z Drohobyczy osób 6.

Razem 421 osób do 22go Lipca 1873.

Truskawce, dnia 22 Lipca 1873 r.

A. Rieger
lekarz Zakładu.

August Wartyński
Inspektor zdrojowy.

Dom Bankowy
W. S. WILCZYŃSKI

we Lwowie ulica Sykstuska pod L. 8, mając stosunki z różnemi bankami, tak w kraju jak i zagranicą, wyrabia pożyczki pod najkorzystniejszemi warunkami na dobra, realności i kamienice.

Zarazem ułatwia kupna i sprzedaże dóbr, realności i kamienic. (1-6)

Skupuje na własny rachunek wszelkie zboże i przyjmuje nań zamówienia.

Poszukuje lasów na sprzedaż na morgi lub sztuki.

HANDEL BŁAWATNY
ANTONIEGO CZERNEGO
w Krakowie

przy Rynku Głównym (1-3)

utrzymuje również na składzie, kołdry watowe, kołdry flanelowe, koce w najrozmaitszych gatunkach, pledy męzkie, chustki damskie, płótna, pończochy, skarpetki, materace, sienniki i t. d.

EDWARD STEHLIK
W KRAKOWIE

na Wesołej w domu własnym Nr. 22.

uskutecznia

wszelkie roboty rzeźbiarskie i kamieniarskie

tak kościelne jak i budowlane z kamienia, marmuru, porfiru, granitu itd.

oraz

różne dekorowania ornamentami

faciat domów, salonów, sieni, schodów itd. Stawia kaplice, ołtarze, groby familijne, pomniki itp.

Ważne dla Rodziców!

Z dniem pierwszym Września roku bieżącego XX. Pijarzy trzymając się czwartego ślubu swego zgromadzenia *„Eruditio Puerorum"* przyjmują uczniów uczęszczających do Szkół Publicznych w Krakowie, na mieszkanie i życie — z udzielaniem korrepetycyi — języków nowożytnych i muzyki. Nadto z powołania swego i przyjętego na się obowiązku czuwać będą nad ich zdrowiem i wychowaniem, tak fizycznem, jak i moralnem. Rodzice i Opiekunowie raczą porozumiewać się z Rektorem tegoż Collegium każdego dnia od godziny 9 do 11 rano, a od 2 do 4 popołudniu. Dla ułatwienia zaś osobom przejezdnym z innych dzielnic polskich bliższe objaśnienia i informacye udzielą PP. Nowoleccy właściciele księgarni w Krakowie w Głównym Rynku, Ulica św. Jana.

X. Adam Słotwiński

(1-3) Rektor, XX. Pijarów.

A. BIASION,
optyk w Krakowie

poleca **dokładne okulary** i inne optyczne i fizyczne narzędzia. Papier listowy angielski z wyborowemi monogramami kolorowanemi. **Karty wizytowe à la minute** i wszelkie artykuły do pisania, rysowania i malowania.

F. Wakarecy i Spółka
Specyalny skład koronek, haftów, firanek, towarów białych i konfekcyi

we Lwowie Rynek 36. | **w Krakowie** Rynek 28. (2-3)

w Szczawnicy w Holenderce

polecają swój znany z wielkiego doboru magazyn Łaskawym względom Szanownéj Publiczności.

WILHELM FENZ
w Krakowie naprzeciw kościoła Św. Wojciecha

poleca swój skład wszelkich towarów galanteryjnych i znaczny zapas:

Bawełny, Nici, Jedwabiu w różnych gatunkach, jakoteż Kołnierzyków, Kwiatków, Krawatek i Wstążek, Gazy, Krepy, Tiulów, Blondyn i Illuzyi, Perkali, Muślinów, oraz Pończoch, Skarpetek, i Kaftaników flanelowych i bawełnianych, Parfumeryj, Pomad, mydeł angielskich i francuskich, prawdziwej wody Kolońskiej itd. itd.

Koncessonowany Kantor Stręczeń
FRANCISZKA MIKULSKIEGO
w Kakowie ulica Floryańska Nr. 325

Mam zaszczyt doniec P. T Szanownej Publiczności, iż podejmuje się zawsze dostarczenia sług wszelkiej kategoryi, począwszy od Rządców dóbr, Guwernantek, Bon, Ekonomów, Gospdyń, Kucharzy, Kamerdynerów, Lokai, Kucharek, Pokojowych i t. p.

Pośredniczy tak w sprzedaży jak i zakupnie dóbr, domów, dworków i t. p. jak również w wyszukiwaniu dzierżaw, oraz najmie mieszkań. Podejmuje się dostawy ludzi, za kontaktami tak do Królestwa Polskiego jak i do Rosyi.

Przyjmuje do Wizy Paszporta, oraz wyrabia legalizacye wszelkich dokumentów.

Uskutecznia wszelkie komissa tyczące się sprzedaży i kupna wszelkich płodów surowych.

Dziękując Szanownej P. T. Publiczności za doznawane dotąd względy, polecam się nadal tymże. (1-3)

Dentysta z Berlina
Dłużyński
Ulica Floryańska

L. 364 I piętro

w Krakowie.

Hotel Victoria
przy ulicy Stej Anny Nr. 197.

Otworzony już od roku, z wszelkim komfortem i elegancyą na wzór najpierwszych zagranicznych hoteli. Przytem jedyna restauracya francuzka w Krakowie.

(5-5) *Heurteux.*

HANDEL POD FIRMĄ
Józef Riedel
w Krakowie

„POD JASZCZURKAMI"

Poleca skład wyborowych **płócien, bielizny stołowéj, perkali, pończoch, materyj i wszelkich przyborów do aparatów kościelnych, jedwabiu** do szycia i haftu, **włóczek, bawełny, nici parfumeryi, herbaty** i innych przedmiotów **po cenach przystępnych**

☞ Zamiejscowe polecenia uskutecznia odwrotną pocztą. (9-18)

Med. Dr. EMAMUEL REZEK
Lekarz kąpielowy w Cieplicach czeskich.

Poleca się Szanownym Panom Kolegom. Połączenie leczenia kąpielowdgo z elektroterapeutycznem.

Zakład fotograficzny
WALEREGO RZEWUSKIEGO

na Wesołej, ulica Podwale Nr. 27 lit. B. przy plantacyach naprzeciw Resursy niemieckiej

tuzin fotografij 5 złr. pół tuzina 3 złr.

Dla wygody biorących najmniej półtuzina fotografij: „Matryca przechowuje się dwa lata".

WŁADYSŁAW GLIXELI
JUBILER

w Krakowie przy ulicy Grodzkiej Nr. 53 poleca swój

Magazyn wyrobów

ZŁOTYCH I SREBRNYCH

przyjmuje wszelkie zamówienia i zamiany

oraz kupuje

drogocenne kamienie, złoto i srebro.

Czcionkami Drukarni L. Paszkowskiego. Rządca drukarni: Józef Łakociński.